Нурлат шәһәренең истәлекле урыннары

Эшне башкарды: Насибуллина Сиринә
Сыйныф: 10
Мәктәп: Татарстан Республикасы Нурлат шәһәре “9 нчы урта гомуми белем мәктәбе” муниципаль автоном гомуми белем учреждениесе
Җитәкче: Бикиева Лизия Вәзир кызы, туган тел һәм әдәбият укытучысы

НУРЛАТЫМ,

син кече Ватаным!

Биредә минем тамырлар,

Биредә минем йортым!

Үзәнлектә калкып,
Йолдыз сыман балкып.
Күренәсең, НУРЛАТ, ерактан.
Изге туган җирем,
Сиңа дигән җырым,
Моң булып түгелә йөрәктән.
Нурлатым, әй, Нурлат,
Язмышымны урап,
Бәйләп куйдым сиңа
Бәхетемә юрап.

Нурлат муниципаль районы шәһәр Мәдәният сарае

Шәһәр Мәдәният сарае - мәдәни тормыш үзәге һәм шәһәрнең төп концерт мәйданчыгы. Бүген бу мәһабәт бина – төп чараларны, бәйрәмнәрне, юбилейларны, фестивальләрне, иҗади очрашуларны, бәйрәм концертларын, конкурсларны, шәһәр халкының һәм кунакларның ялын оештыру урыннарының берсе.

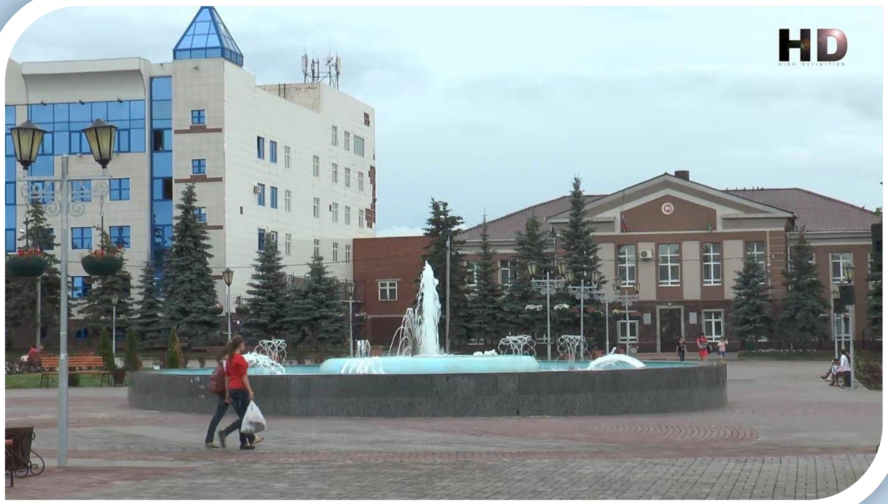

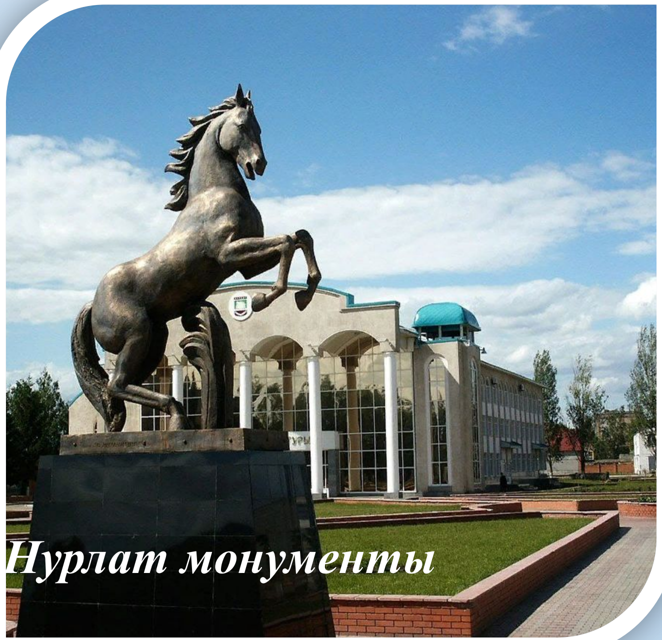

Нурлат монументы

Нурлат монументы 2004 елда Шәһәр көненә урнаштырыла. Нурлы ат дигәнне аңлата. Ат туган шәһәремнең символы булып тора, шәһәр гербында һәм флагында да сурәтләнгән. Бу биредә республика ат үрчетү үзәгенең урнашуы белән бәйле. Күп кенә кыйммәтле чабышкылар бөтенроссия һәм халыкара ярышларда ышанычлы рәвештә җиңеп киләләр.

Кама аръягы һәм Нурлат шәһәре тарихы төбәк музее 2002 елның июнендә ачыла. Музей шәһәр Мәдәният Сараеның икенче һәм өченче катларында урнашкан. Элек Нурлат районының тарихи-туган якны өйрәнү музее дип аталса, 2003 елның декабреннән Кама аръягы һәм Нурлат шәһәре тарихы төбәк музее статусына ия булды. Музей фондларында 8 меңнән артык экспонат бар, алар туган як һәм аның тарихы турында сөйли.

Кама аръягы һәм
Нурлат шәһәре тарихы
төбәк музееннан күренешләр

Хәтер һәм Дан аллеясы

Үзәк мәйданнан ерак түгел Ватанны Саклаучылар Һәйкәле урнашкан. Ул Җиңү бәйрәме алдыннан ачыла. Ел саен 9 майда һәр ветеран пушкадан ату ясый ала.

Тынычлык ул –
минем өстәмә бер
Гомерем һәм өмет, шатлыгым.
Туган илнең икмәк һәм тозы ул,
Бәхете ул дөнья халкының.

Аның өчен барлык көчем биреп
Көрәшмәсәм бүген әгәр дә,
Мин үземне әйтә алмас идем
Хаклымын дип җирдә яшәргә...

Бөек Ватан сугышында һәлак булганнар истәлегенә мемориаль комплекс. Бөек Ватан сугышы елларында шәһәрдән фронтка 12 меңнән артык кеше киткән, шуларның яртысы яу кырыннан әйләнеп кайтмаган. Мемориаль корылма 1965 елда төзелә башлый. 1966 елда солдат сыны куела һәм Мәңгелек ут касәсе корыла. 2010 елда мемориал яңартыла.

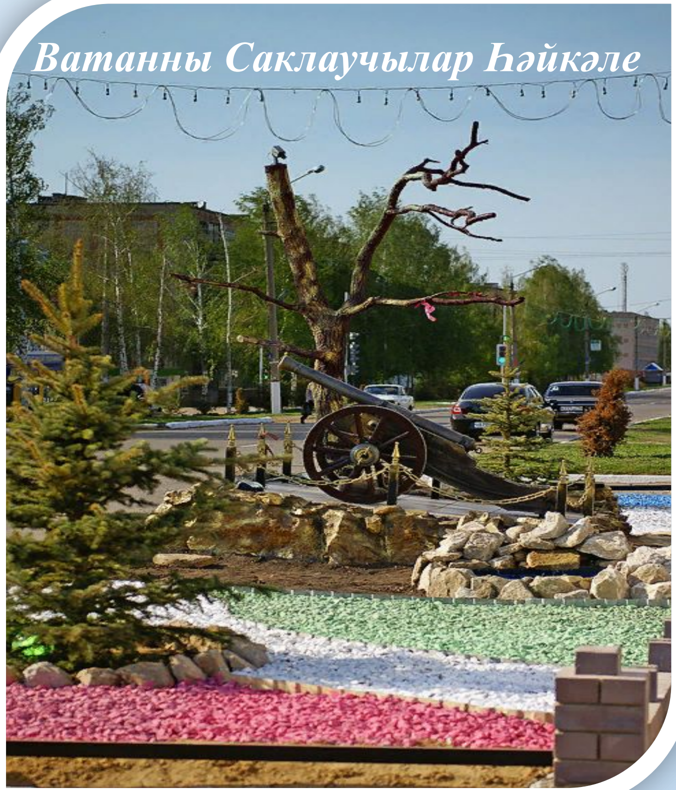

Ватанны Саклаучылар Һәйкәле

ТР Нурлат муниципаль районы хоккей буенча спорт мәктәбе

Мәктәп балалар һәм яшьләр өчен яхшы укыту-тренировка базасы гына түгел, ә халык өчен спорт-сәламәтләндерү хезмәтләре комплексын да тәкъдим итә. Теләге булган һәр кеше массакүләм шуарга бара ала.

"Нурлат балалар сәнгать мәктәбе" муниципаль бюджет өстәмә белем бирү учреждениесе музыка, сәнгать һәм хореография өлкәсендә балаларга сәнгати-эстетик юнәлештә белем бирә

М.Хужин исемендәге шәһәр спорт комплексында теннис, волейбол, гимнастика, йөзү, милли көрәш белән шөгыльләнергә була. Биредә яңартылган тренажер залы эшли, ул көнгә 200 дән артык кешене кабул итә. Көн саен йөзү бассейнына 120 гә якын кеше йөри. Алар белән тәҗрибәле тренерлар шөгыльләнә.

Хәзрәт Заһид мәчете 1988 елда төзелгән. Бу мәчет - Татарстанда, совет власте елларында төзелгән беренче мәчетләрнең берсе.

Хезмәттә чыныккан
һәр милләт кешесе
Үзара дус тату бу якта.
Мул тормыш нигезе –
Иминлек, тынычлык,
Мең шөкер, әлегә,
НУРЛАТТА.
Иманлы нур иңгән,
И Нурлат, нурлы як.
Син безгә кадерле
Һәм изге туган як!

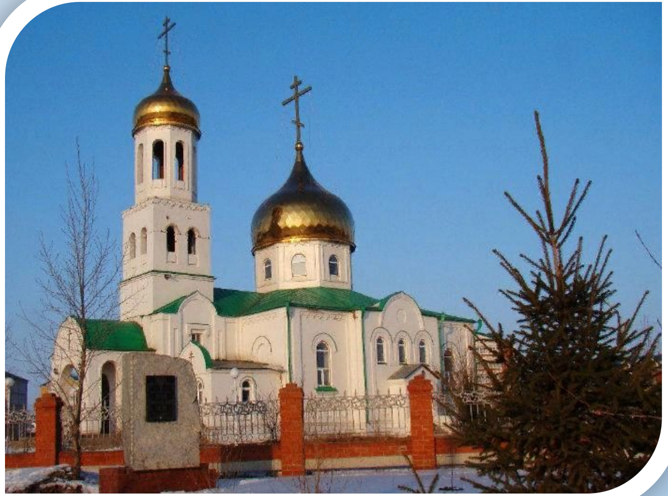

Илия пәйгамбәрнең чиркәве 1997 елда Илия пәйгамбәрне искә алу көнендә ачыла.

Татарның мәркәзе
Казанның үзеннән
Торасың син ерак, и НУРЛАТ!
Тик халкың үз илен,
Үз телен, үз динен
Яши бит монда да бик зурлап.
Иманлы нур иңгән,
И Нурлат, нурлы як.
Син безгә кадерле
Һәм изге туган як!

Нурлатта Әхмәдзәки хәзрәт Сафиуллин исемендәге белем бирү үзәге ачылды.

Биредә уку кабинетлары, китапханә, намаз уку залы, музей, шәкертләр өчен торак, балалар өчен уен бүлмәләре, шулай ук никах уку бүлмәсе һәм хәләл кафе урнашкан.

Белем бирү үзәгендә Татарстаннан гына түгел, Самара, Ульяновск һәм Оренбургтан да мөселманнар укыр дип көтелә.

"Спорт" паркы

Нурлат шәһәрендә яңа "Спорт" паркы төзелеше башланды. Стадион ачтылар, хоккей тартмасы, сәхнә куйдылар. Шулай ук биредә заманча тренажерлар куелды. Алар халыкка бик ошады.

«Үзәк» паркыннан күренешләр

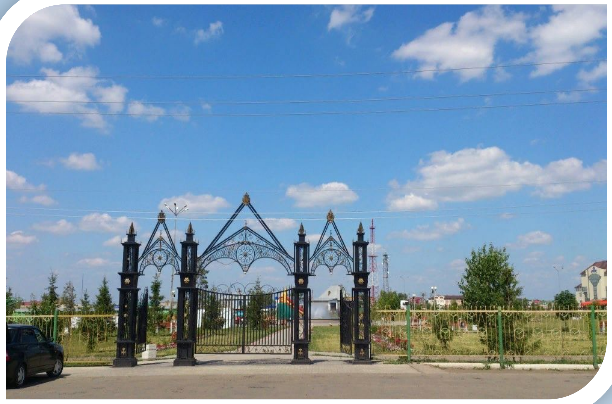

Нурлатлыларны шәһәр «Үзәк» паркы биредә ял итү мөмкинлеге белән генә түгел, ә спорт белән шөгыльләнү өчен барлык шартлар да тудырылуы белән дә җәлеп итә.

Кара алтын иле,
Уңдырышлы җирең,
Ак шикәрең
татлы бал гына.
Халкың эшчән, уңган,
Җырлап яши торган,
Моңнарыңны көйгә сал гына.

Нурлат элеваторы

Нурлат элеваторы 1928 елда ачыла. Предприятие дәүләт интервенция фонды ашлыгын саклау өчен сайлап алынган сакчы предприятиеләр исемлегенә кертелгән.

Нурлат шикәр заводы

Нурлат шикәр заводы Татарстанда мондый төрдәге беренче завод булып тора. Файдалануга 1958 елның 10 ноябрендә кертелгән. Нурлат шикәре ЯАЖ житештергән продукциянең төп төрләре – шикәр, шикәр комы.

Районның төп табигый байлыгы - район икътисады өчен хәлиткеч әһәмияткә ия нефть. Шуңа күрә сәнәгатьнең мөһим тармаклары - нефть чыгару һәм эшкәртү.

Синнән илһам
алып,
Әйтәм җырга
салып,
Рәхмәтләрнең
иң олы хисен.
Туган җирем
НУРЛАТ,
Эшчән халкың
зурлап,
Килә синдә
җырлап яшисе.